

Győri Ítéltábla
Pf.IV.20.088/2013/4.szám

A Győri Ítéltábla a dr. Gyurkó Péter ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Hajdú István Csaba ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **lízingtartozás megfizetése** iránti perében - melybe alperes pernyertessége előmozdítása érdekében a felszámoló által képviselt **beavatkozott** - a Tatabányai Törvényszék 2012. december 20. napján kelt 28.P.21.856/2010/66. számú ítélete ellen az alperes részéről 67. szám alatt benyújtott fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit részben és akként változtatja meg, hogy az alperes terhére megállapított marasztalás tőkeösszegét leszállítja 444.514,- (Négyszáznegyvennégyezer-ötszáztizennégy) Ft-ra.

Az elsőfokú ítéletnek a perköltségviselésre vonatkozó rendelkezéseit mellőzve kötelezi a bíróság a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 300.000,- (Háromszázezer) Ft elsőfokú perköltséget.

Megállapítja a másodfokú bíróság, hogy az alperes fellebbezésére tekintettel feljegyzett fellebbezési illeték összege helyesen 353.500,- (Háromszázötvenháromezer-ötszáz) Ft, melyből a felperes 305.500,- (Háromszázötezer-ötszáz) Ft-ot, míg az alperes 48.000,- (Negyvennyolcezer) Ft-ot tartozik megfizetni az államnak az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására.

Köteles megfizetni továbbá a felperes az alperesnek 15 napon belül 100.000,- (Egyszázezer) Ft másodfokú perköltséget, viselje továbbá a fellebbezési eljárásban felmerült költségeit.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Tatabányai Törvényszék fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 4.263.414 forint tőkét, ennek 2009. szeptember 21. napjától a kifizetés napjáig esedékes, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző napon érvényes jegybanki alapkamat mértékével egyező kamatot, valamint 1.061.000 forint perköltséget. A törvényszék az alperes viszontkereseti kérelmét elutasította.

Az irányadó tényállás szerint a felperes jogelődje és az alperes között 2006. december 20-án haszongépjárműre vonatkozó, négy ún. nyílt végű pénzügyi lízingszerződés jött létre.

A lízingbevevő alperes a díjfizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért a felperes a lízingszerződést 2008. április 21-én azonnali hatállyal felmondta. 2008. augusztus 21-én kelt levelével felhívta az alperest a szerződésekből eredő tartozásai megfizetésére.

Az alperes a gépjárműveket 2008. szeptember 15-én adta a felperes birtokába, aki azok forgalmi értékét szakértő közreműködésével megállapította, és 2008. október 29-én kelt eladási értesítőben közölte is az alperessel.

A felek közötti elszámolási jogvitában a felperes a módosított kereseti kérelmében 4.263.414 forint tőke és ennek 2009. szeptember 21. napjától számított törvényes késedelmi kamatai és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az elszámolása szerint az általános szerződési feltételek 13.1. pont és 13.2. pontjai értelmében az alperes - későbbiekben sem vitatott - tartozása 19.539.014 forint volt, amely csökkentendő a gépjárművek becsült forgalmi értékének nettó összegével. A felperes álláspontja szerint a nettó értéken történő beszámítást az indokolja, hogy az alperes nettó értéken számított tartozásába, csak a gépek nettó értéke kerülhet elszámolásra. Hivatkozott a felperes arra is, hogy a visszavett gépkocsik értékesítése esetén a befolyt vételár áfa-része a költségvetésbe kerül befizetésre, ezért az nem az alperes fennálló tartozását csökkenti.

Utalt a perben beszerzett könyvszakértői véleményre is, amely az ún. nyílt végű pénzügyi lízingre vonatkozó számviteli szabályokból azt a következtetést vonta le, hogy a lízingbeadó és a lízingbevevő közti elszámolásnak nettó értéken kell történnie, ezért a lízingszerződés beszámítása vonatkozó 13.10. pontja ennek tükrében értelmezendő.

Az alperes a kereset elutasítását elsődlegesen időelőttiség okán kérte.

Arra hivatkozott, hogy a lízingszerződés 13.9 pontjában írt helyesbítő számla a felperes részéről nem került kibocsátásra, így a Ptk.298.§ szerinti késedelem nem állott be. (7.sz. irat). A későbbiekben kifejtette, hogy „a helyesbítő számla kibocsátásának hiánya a Ptk.302.§ b./ pontjában szabályozott mulasztással valósítja meg a jogosult késedelmét. A jogosult késedelme a Ptk.303.§ (3) bekezdése alapján kizárja az alperes késedelmét. Az alperesi késedelem hiányában kamatfizetési kötelezettség a terhére nem állapítható meg.” (12. számú irat).

A helyesbítő számla kibocsátásának hiányában beálló jogosulti, azaz felperesi késedelemre tekintettel az alperes kamatfizetési kötelezettsége nem állapítható meg.

Másodlagosan az alperes a fizetési kötelezettségét - kamatok nélkül számítandó- összesen 444.514 forintban ismerte el arra hivatkozással, hogy a tartozás összegét az általános szerződési feltételek 13.10. pontja alapján a járművek becsült, bruttó forgalmi értékével kell csökkenteni. A szerződés 13.10. pontja egyértelműen a forgalmi érték, azaz bruttó érték beszámítását írja elő.

Az alperes viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben helyesbítő számla kiállítására kérte kötelezni a felperest azzal, hogy az elismert összegű marasztalás teljesítési határidejét a 13.9. pont szerinti helyesbítő számla kiállítását követő 15 napban határozza meg a bíróság.

A viszontkeresettel összefüggésben is kiemelte kamatfizetési kötelezettsége hiányát. (64.jkv. 2.o. 4-5. bek.)

Az elsőfokú bíróság az alperes időelőttiségre hivatkozással előterjesztett védekezését nem fogadta el.

A szerződés 13.11. pontja úgy rendelkezik, hogy amennyiben a beszámítás nem elégíti ki a teljes tartozást, úgy a lízingbevevő köteles a különbözetet haladéktalanul megtéríteni. Az általános szerződési feltételek idézett rendelkezése tehát az elszámolás körében az alperest terhelő pénzkifizetés teljesítését nem köti a helyesbítő számla kiállításához, ezért a felperes követelése időelőttinek nem tekinthető.

Az elsőfokú bíróság a beszerzett könyvszakértői véleménnyel alátámasztott, a felperes által alkalmazott, bruttó értéken történő elszámolási módot fogadta el. A szakvéleményben kifejtettek szerint az ún. nyílt végű lízing esetén a helyesbítő számla Áfa-t nem tartalmazhat. Ebből az a következtetés vonható le, hogy a felpereshez visszakerült eszközök értékét (vétélárát) is Áfa nélküli értéken kell beszámítani. Ezért a módosított kereseti kérelemben megjelölt, 4.263.414 forint összegű felperesi követelés megalapozott.

A viszontkereset elutasításának indokai körében az elsőfokú bíróság a Ptk.302.§ b./ pontjára utalással kiemelte, hogy a kötelezett alperes - a felperes fizetési felszólítása következtében - a helyesbítő számla kibocsátásának hiányában is fizetési kötelezettségének eleget tudott volna tenni, ezért jogosulti késedelemre hivatkozással az alperes a kamatfizetési kötelezettsége alól nem mentesülhet.

Az alperes fellebbezése az elsőfokú ítélet megváltoztatására, az alperes marasztalása összegének 444.514 forintra történő leszállítására, és a kamatfizetési kötelezettség mellőzésére irányult. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az alperes viszontkeresetének helyt adva az alperes fizetési kötelezettsége teljesítési határidejét a helyesbítő számla kibocsátását követő 15. napban határozza meg. A perköltségviselésre vonatkozó rendelkezéseket a pernyertesség - pervesztesség aránya szerint kérte megváltoztatni.

Kifejtette, hogy a jogvita elbírálásánál a lízingszerződés tartalmából kell kiindulni. A szerződés 13. pontja az elszámolásra irányadó szabályok körében a „piaci érték” és a „forgalmi érték” meghatározást alkalmazza, amelyen a kereskedelmi forgalomban alkalmazott, az általános forgalmi adóval növelt, bruttó érték értendő.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy az elszámolás folyamata során a felperes esett késedelembe azzal, hogy nem bocsátott ki helyesbítő számlát, noha azt a köztük lévő szerződés kötelezővé teszi. Az elsőfokú bíróság a felperes késedelmének jogkövetkezményeit nem vonja le.

A helyesbítő számla kiadására történő kötelezés iránti alperesi viszontkereset elutasítása megalapozatlan.

A felperes ellenkérelmében, a törvényszék érdemben helyes határozatának helybenhagyását kérte. Hangsúlyozta, hogy a helyesbítő számla kibocsátásának elmaradása nem menti az alperes késedelmét. Rámutatott, hogy alperes javára a vétélárak áfa-tartalma nem számolható el, mivel az, az állami költségvetésbe kerül befizetésre.

A fellebbezés részben megalapozott.

Az ítélet az ítéletet a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátai között felülvizsgálva (Pp.253.§ (3) bekezdés) megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a helyesen felállított tényállásból téves jogi következtetéseket levonva adott helyt - teljes egészében - a felperes módosított kereseti kérelmének.

A viszontkeresetet elutasító döntéssel az ítéletábla érdemben egyetért.

A lízingszerződés felmondásából eredő elszámolási jogvitában a bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a szerződés megszüntetésével kapcsolatosan keletkezett és az alperes által nem vitatott összegű felperesi követelésbe - a szerződés 13.10. pontja alapján - az alperes által visszaszolgáltatatott gépkocsi forgalmi értékének Áfa-t tartalmazó, vagy Áfa nélküli, azaz nettó értéke számítható-e be.

Ennek elbírálásához a felek közt létrejött lízingszerződés részét képező általános szerződési feltételek 13.1. pont, 13.2. pont, 13.7. pont és 13.10. pontjaiban írtakból kell kiindulni.

A 13.1. pont úgy rendelkezik, hogy a lízingbeadó azonnali hatályú felmondása esetén azonnal esedékessé válik a lízingbevevő valamennyi fennálló tartozása. A 13.2. pont értelmében a lízingbevevő köteles a lízingbeadó minden egyéb, a szerződés futamidő előtti megszűnéséből eredő kárát és igazolt költségeit megtéríteni.

A 13.7. pont szerint a lízingbeadó a forgalmi értéket a lízingbevevő hozzájárulása nélkül márkakereskedői vagy szakértői vélemény alapján határozza meg, figyelembe véve a visszavétel napjától számított 30 napon belüli újraértékesíthetőséget.

A 13.10. pont értelmében a megállapított piaci (forgalmi) értéket a lízingbeadó köteles a lízingbevevő fennálló tartozásába beszámítani a polgári törvénykönyvben meghatározott kötelező kielégítési sorrend szerint.

A fenti rendelkezések tehát egyértelmű útmutatást adnak arra vonatkozóan, hogy a felek közti elszámolásnál, a visszaszolgáltatatott gépjárművek értékének beszámítása során a bérbeadó által - márkakereskedői vagy szakértői vélemény alapján - meghatározott, becsült forgalmi értéket kell figyelembe venni.

A könyvszakértői vélemény azon megállapításainak, hogy az ún. nyílt végű lízingszerződéssel a lízingbevevő birtokába került gépkocsi után a lízingbeadó Áfa-t nem tartalmazó aktiválási számlát, majd visszavétel esetén - a gépkocsi számviteli nyilvántartásának dokumentálására - szintén Áfa nélküli "helyesbítő számlát", állít ki, nincs jelentősége abból a szempontból, hogy a felek a szerződés megszüntetése esetén az egymás közti elszámolás módja tekintetében miként állapodnak meg, ennek körében a visszaszolgáltatatott gépkocsit milyen értéken számolják el.

A nyílt végű lízingszerződésnél számvitelileg irányadó nettó elszámolás - figyelemmel a szerződés ettől eltérő, 13.10. pontjára - nem ad alapot arra, hogy a felperes elsősorban elmaradt haszonból álló kárába az ismét birtokba adott jármű ellenértékét is nettó összegen számítsa be.

A könyvszakértői vélemény számvitelileg helytálló megállapításai nem alkalmasak a felek közti lízingszerződés elszámolás menetére irányadó, egyértelmű rendelkezéseinek felülértelmezésére.

Az ítélet tábla utal arra, hogy a szerződéskötést követően is a lízingbeadó tulajdonában maradó, és a felmondást követően visszaszolgáltatott, haszongépjárműveket a lízingbeadó a későbbiekben ismét értékesítheti, lízingbe adhatja. Az ebből eredő Áfa be- és kifizetések azonban már a jelen jogvitától függetlenül, az újonnan megkötött szerződésekhez kapcsolódnak.

A fentiekre tekintettel az ítélet tábla az alperes marasztalásának összegét a fellebbezési kérelemben foglaltakkal egyezően 444.514.-Ft összegre leszállította.

A kamatfizetési kötelezettség mellőzésére és a teljesítési határidőre vonatkozó fellebbezési kérelmek elutasítását az alábbiak indokolják.

Az alperes azt állította, hogy a helyesbítő számla kibocsátásának hiányában az elszámolásból eredő fizetési kötelezettsége nem esedékes, a késedelmi kamatfizetési kötelezettsége nem állt be.

A Legfelsőbb Bíróság GK. 66. számú állásfoglalásának I. pontja leszögezi, hogy az ellenszolgáltatás - kivéve, ha a felek külön fizetési határidőben állapodnak meg - a szolgáltatás teljesítésekor (átadáskor) válik esedékessé.

A felperes az elszámolás körében őt terhelő lényeges, és az elszámolás lebonyolításához szükséges kötelezettségeknek (gépkocsi átvétele, értékbecslése, eladási értesítők megküldése, felszólítás) eleget tett, így az alperes fizetési kötelezettsége ezzel egyidejűleg esedékessé vált.

Emellett a szerződés 13.1. pontja úgy rendelkezik, hogy az azonnali hatályú felmondás esetén azonnal esedékessé válik a lízingbevevő valamennyi tartozása.

A 13.11. pont szerint amennyiben a beszámítás nem elégíti ki a teljes tartozást, úgy a lízingbevevő köteles a különbözetet haladéktalanul megtéríteni.

A könyveléstechnikai szempontból jelentőséggel bíró helyesbítő számla az elszámolás és az ebből eredő alperest terhelő fizetési kötelezettség teljesítésének feltételét nem képezi, és kibocsátásának hiánya nem indokolja az alperes teljesítési határidejének a fellebbezésben írtak szerinti megállapítását.

A hivatkozott állásfoglalás kifejti, hogy a számlázási kötelezettség elmulasztása vagy késedelmes teljesítése az ellenszolgáltatásnak a szolgáltatás teljesítésekor való esedékessé válását nem érinti, jogosulti késedelemként azonban a kötelezett - késedelmi kamatfizetési kötelezettséget előidéző- egyidejű fizetési késedelmét kizárja.

Helytállóan hivatkozott ekörben az elsőfokú bíróság a Győri Ítélet tábla Fpkf. IV. 25.565/2011/4. számú határozatában kifejtettekre.

A Ptk. 302.§. b) pontja szerint a jogosult késedelembe esik, ha elmulasztja azokat az intézkedéseket, vagy nyilatkozatokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a kötelezett megfelelően teljesíteni tudjon.

Figyelemmel a 2008. augusztus 21-én kelt fizetési felszólításokra, a 2008. október 29-én kelt eladási értesítőre, és a 2009. június 18-án kelt peresítés előtti felszólításokra az alperes a fizetési kötelezettsége teljesítéséhez szükséges információk birtokában volt, ezért a felperes (jogosult) késedelmére alappal nem hivatkozhat.

A szerződés 13.9. pontja - a kifejtettek tükrében - nem értelmezhető akként, hogy a helyesbítő számla kibocsátása az alperes - elszámolás körében fennálló - teljesítési kötelezettsége esedékességének és az alperest terhelő késedelmi kamatfizetési kötelezettség megállapításának feltétele.

A fentiekre tekintettel a kamatfizetési kötelezettség kereseti kérelemmel egyező - 2009. szeptember 21. - kezdőidőpontban történő megállapítása indokolt.

Az alperes által az elsőfokú eljárásban majd a fellebbezésben kifejtettek alapján megállapítható, hogy az érdemi védekezésben előadott érvelés viszontkeresetként történő előterjesztésének célja és indoka az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettségének kiküszöbölése volt.

A marasztalás összege után járó késedelmi kamatokra azonban a felperes a fentiekben részletezettek miatt a Ptk.301.§. értelmében alappal tart igényt, a késedelmi kamatfizetési kötelezettség megállapítása az alperes által előadott okokból nem mellőzhető.

Az érdemi védekezéssel egyező tartalmú viszontkereseti igényt alátámasztó további indokot, a vitatott kamatfizetési kötelezettségen túlmutató egyéb jogvédte érdeket, vagy érvényesíteni kívánt egyéb jogot az alperes nem jelölt meg, ezért az elsőfokú bíróság a viszontkereseti kérelmet - a fentiekben kifejtettekre tekintettel - alappal utasította el.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§. (2) bekezdés alapján részben változtatta meg.

Az ítélet tábla az első- és másodfokú perköltség összegét a Pp.81.§. (1) bekezdése alapján annak figyelembevételével határozta meg, hogy az elsőfokú eljárásban a pertárgyérték 10.526.144.-Ft, a viszontkereset tekintetében 600.000.- Ft, a fellebbezési érték 3.818.900.- Ft és 600.000.- Ft.

Az elsőfokú eljárásban a kereseti kérelem tekintetében a felperes 4,2 %, az alperes 95,8 % arányban lett pernyertes, míg a másodfokú eljárásban az alperes 100 % mértékben pernyertes. A viszontkereseti kérelem vonatkozásában a felperes mindkét eljárásban pernyertes.

Az elsőfokú eljárásban a felperes 520.000.-Ft kereseti illetéket, az alperes 36.000.-Ft viszontkereseti illetéket rótt le, ezért az alperes - arányosan - 22.000.-Ft kereseti illetéket köteles a felperes részére megtéríteni.

A kereseti kérelem elbírálásával összefüggésben felmerült - összesen 143.986.- Ft - szakértői díjból a felperes 141.446.- Ft-ot, míg az alperes 2540.- Ft-ot előlegezett, így az alperes 3500.- Ft felperes által előlegezett szakértői díj megtérítésére köteles.

A felperes által az alperes részére fizetendő ügyvédi munkadíj összegét az ítélet tábla a 32/2003.(VIII.22) IM. rendelet 3.§. (2) bekezdés a) és b) pont, - és az ügy egyszerűbb

megítélésére tekintettel - a 3.§. (6) bekezdés alapján a pernyertességi arányokra is figyelemmel 340.500.- Ft- ban mérlegelte.

Ezen összegbe beszámította az alperes által a felperes részére fizetendő 22.000.- Ft illetéket, 3500.- Ft szakértői költséget és a viszontkeresetre tekintettel a felperesnek járó, a hivatkozott IM.rendelet 3.§. (3) bekezdés alapján 15. 000.-Ft összegben meghatározott ügyvédi munkadíjat.

A fentiek alapulvételével a felperes 300.000.-Ft összegű elsőfokú perköltséget köteles az alperes részére megfizetni.

A fellebbező alperes illetékeljegyzési jog kedvezményében részesült, ezért mentesült összesen 353.500.- Ft fellebbezési illeték előzetes lerovásának kötelezettsége alól. Mivel az alperes a fellebbezési érték - 3.818.900.-Ft - tekintetében - teljes egészében pernyertes lett, a viszontkereset vonatkozásában azonban pervesztes, ezért 305.500.- Ft feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére a felperes, míg 48.000.- Ft másodfokú illeték megfizetésére az alperes köteles.

A felperes által az alperes részére fizetendő, ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség összegét az ítéletábra a hivatkozott IM. rendelet 3.§. (5) bekezdés alapján 100.000.-Ft-ban állapította meg, figyelemmel arra is, hogy a viszontkereset tekintetében az alperes pervesztes lett.

Győr, 2013. december 11. napján

Dr. Zámbo Tamás sk.
a tanács elnöke

Dr. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró

Dr. Mészáros Zsolt sk.
bíró

A kiadmány hitelül:
Kiadó:

A jogkérdésben hozott döntés tömör összefoglalása:

A lízingszerződés azonnali hatályú felmondása esetén a felek közti elszámolás során elsősorban a köztük létrejött szerződés irányadó rendelkezéseiből kell kiindulni. A könyvszakértői vélemény számvitelileg helytálló megállapításai nem alkalmasak a felek közti lízingszerződés elszámolás menetére vonatkozó rendelkezései felülrértelmezésére.

Alkalmazott jogszabályok: Ptk. 207. §. (1) bekezdés